

VERDIGHETSENTERET

ÅRSRAPPORT 2018

Verdighetsenteret
OMSORG FOR GAMLE

Innhold

3 STIFTELSEN VERDIGHETSENTERET

Samfunnsoppdrag, styret, ansatte, økonomi

4 KOMPETANSEOMRÅDER OG UTDANNINGER

4 Palliativ eldreomsorg

- Et utvalg deltakerprosjekter i 2018
- Foreleseroversikt
- Deltakerfordeling, fylker og kommuner

7 Akuttmedisinsk eldreomsorg

- Deltakerfordeling, fylker og kommuner
- Faglig oppfølgingsseminar

9 Frivillighet og kultur

- Utdanning:
Frivillighetskoordinering – eldreomsorg
- Deltakerfordeling, fylker og kommuner
- Foreleseroversikt
- Et utvalg deltakerprosjekter i 2018
- Prosjektarbeid
- Nasjonal koordinatorsamling

14 FORSKNING OG UTVIKLING (FoU)

- Endring i praksis
- Fagbok i alders- og sykehjemsmedisin
- *Forestillingens kraft*
- FRIDE – Frivillighet i demensomsorgen
- Frivillighetens kraft – ny antologi
- Modell for godt samarbeid
- LIVE@Home.path
- Samlokalisering og nye muligheter
- Senteret i felten

19 OPINIONSDANNELSE

- Omsorgsprisen
- Kunst, mestring og omsorg
- *Dødsglad i livet* – helhetlig omsorg
- Kloke hoder og varme hender – Arendalsuka 2018
- En dag for verdighet
- Åpne debatter
- Publikasjoner / media
- Nyhetsbrev og filmvignett

26 ORGANISASJON

Medarbeidere gjennom 2018

VERDIGHETSENTERETS VERDIGRUNNLAG

Sårbare gamle og deres pårørende skal møtes med verdighet, respekt og omsorg. Vi vektlegger sosial integrering og solidaritet, likeverd og gode holdninger, faglig og personlig kompetanse.

Stiftelsen Verdighetsenteret

– Omsorg for gamle

SAMFUNNSOPPDRAGET

Verdighetsenteret er et nasjonalt kompetansesenter og en pådriver som utvikler, formidler og tilrettelegger kunnskap om palliasjon, demens, akuttmedisin, frivillighet og kultur i eldreomsorgen. Senterets arbeid retter seg mot helsepersonell, frivillighetskoordinatorer, frivillige, pårørende og pasienter, beslutningstakere, politikere, samfunn og media. Senteret etablerer og deltar i nettverk og samarbeidsprosjekter som bidrar til dette.

STYRET, ANSATTE

Styret i Stiftelsen Verdighetsenteret har hatt følgende sammensetning gjennom 2018:

Torill Selsvold Nyborg (leder), fra de fire stifterne av stiftelsen; Monica Håkansson (Norges Røde Kors), Henriette Høyskel (Helle Bennetts Almennyttige Fond), Iren Mari Luther (Fagforbundet), og Marit Schjøtt (GC Rieber Fondene), samt Silje Eikemo (ansatte). Det er i løpet av året blitt avholdt 5 styremøter.

Verdighetsenteret hadde ved årets slutt 16 ansatte ved kontorene i Bergen og Oslo. Disse representerer 14 årsverk.

ØKONOMI

Verdighetsenteret mottar støtte over Statsbudsjettet. I 2018 ble Verdighetsenterets utdanning av frivillighetskoordinatorer og utdanning innen akuttmedisinsk eldreomsorg og omsorg ved livets slutt finansiert med i alt 11 mill. fra Staten. Fagforbundet ga et økonomisk bidrag til senteret på 1,5 millioner kroner i 2018.

Senteret har i tillegg mottatt finansiell støtte fra GC Rieber Fondene til planlegging og gjennomføring av *Omsorgsprisen*.

Verdighetsenteret mottok en hyggelig pengegave fra selskapet Widerøe og vi fikk også støtte fra Helle Bennetts Almennyttige Fond for planlegging og gjennomføring av arrangement i Litteraturhuset i Oslo.

HISTORIKK

Verdighetsenteret åpnet høsten 2008 som en videreføring av det nasjonale prosjektet Hospice og Palliative Care for gamle [1998–2003] og det europeiske prosjektet ved Universitetet i Wien [2003–2006], *Würde im Alter [En verdig alderdom – en livsgaranti]*.

Stiftelsen Verdighetsenteret – Omsorg for gamle ble opprettet i 2009. De fire stifterne: Norges Røde Kors, Fagforbundet, GC Rieber Fondene og Helle Bennetts Allmennyttige Fond.

I. KOMPETANSEOMRÅDER OG UTDANNINGER

Verdighetsenteret forener kunnskap om palliasjon, demens, akuttmedisin, frivillighet og kultur i eldreomsorgen. Senteret driver med omfattende utdanning av tverrfaglig helsepersonell og ledere av frivillige i eldreomsorgen. Utdanningene vi tilbyr er: *Palliativ eldreomsorg* (tidl. *Omsorg ved livets slutt – en verdig alderdom*), *Frivillighetskoordinering – eldreomsorg* og *Akuttmedisinsk eldreomsorg*. I tillegg holder senterets ansatte foredrag på konferanser, fagdager og ulike utdanninger, arrangerer eksterne kurs og deltar aktivt i samfunnsdebatten om forutsetningene for en verdig alderdom.

Verdighetscenterets utdanninger bygger på kunnskapsbasert praksis. Utdanningene er forankret i eldreomsorgens behov og nasjonale føringer. I undervisningen legges det vekt på dialogbasert læring hvor deltagerens egne erfaringer og dilemmaer er sentrale. Alle tre utdanninger er tverrfaglige, samlingsbaserte og godkjente som ledd i klinisk fagstige i Fagforbundet og meritterende timer til spesialist i sykepleie/spesialsykepleie i Norsk Sykepleierforbund.

Palliativ eldreomsorg

Fra høsten 2018 kunne Verdighetsenteret tilby en ny samlingsbasert etterutdanning for ansatte i eldreomsorgen. *Palliativ eldreomsorg* (PEO) er utviklet for å heve kompetansen hos fagutdannet helsepersonell i møte med sårbare, alvorlig syke og døende gamle.

PEO er en videreutvikling av etterutdanningen *Omsorg ved livets slutt – en verdig alderdom* (OLS), og til nå har over 400 deltakere fra hele landet gjennomført utdanningen. I løpet av OLS-utdanningen utviklet alle deltakerne ulike prosjekter. Deltakerne på PEO kan velge å gjennomføre et prosjekt ved arbeidsplassen under rådgivning og veiledning av Verdighetsenteret.

Noen hovedtema i undervisningen er: Palliasjon til den gamle pasienten, forhåndssamtaler, palliativ plan, etikk, kommunikasjon, sorg, symptomlindring, åndelig og eksistensiell omsorg, sykdom og død i ulike kulturer og hjemmedød. Undervisningen består hovedsakelig av forelesning, men innebærer også trening i aktuelle prosedyrer som for eksempel smertepumpe. I 2018 ble utdanningen gjennomført med to fulltallige kull [40 deltagere].

ET UTVALG DELTAKERPROSJEKTER FRA UTDANNINGEN I 2018

Prosjekt	Kommune
<i>Simuleringstrening</i> – hvordan håndtere vanskelige situasjoner som kan oppstå på arbeidsplassen. Simuleringstrening for å øve på hvordan ansatte kan avverge fysiske konflikter i møte med alvorlig psykisk syke personer med demens.	Askøy
<i>Munnstell ved livets slutt</i> – utarbeide prosedyremal, utstyrsliste og undervisningen til personalet i prosedyren.	Bergen
<i>Mors-sett til hjemmesykepleien</i> . En ferdig utstyrspakke til stell av døde i hjemmesykepleien. Målet er å gjøre arbeidet lettere og mer verdig.	Bjugn
<i>Innføring av forhåndssamtale ved sykestue</i> .	Porsanger
<i>Bedre samhandling</i> mellom fastleger, ansatte og pasienter i omsorgsbolig. Innføre palliativ plan.	Brønnøy
<i>Livets siste dager</i> – informasjonsbrosjyre til pårørende.	Bergen

FORELESERE

Eksterne

Sindre Angeltvedt, psykologspesialist, klinikkleder NKS Olaviken

Dag Heine Bjørndal, kommuneadvokat, Fjell kommune

Kjersti Breistein, palliativ sykepleier, hjemmesykepleien i Ytrebygda

Lene Dieserud, berøringsterapeut

Odd Eidner, prest og foredragsholder

Trond Haukedal, psykolog og motivator

Solgunn Knardal, musikkterapeut, NKS Olaviken

Anita Krokeide, avdelingsleder - Kompetansesenter for demens

Christine Lien, klinisk psykolog, klinikk for krisepsykologi

Marianne Munch, Marte Meo-veileder

Reidun Sandvik, forsker, UiB/HVL

Marianne Straume, psykologspesialist, Senter for krisepsykologi

Sønneve Teigen, Rådgiver, USHT Hordaland

Interne

Gro Helen Dale, Silje B. Eikemo, Stein Husebø, Hanne Jones, Siw-Anita Lien, Mona Stautland, Bård Søylen, Julie Tessem

Deltakerfordeling, fylker og kommuner

Gjennom de siste 12 årene har deltagere fra 101 ulike kommuner i alle landets fylker gjennomført etterutdanningen. I tillegg én deltager fra Danmark.

Fylke	Kommune
Akershus	Aurskog-Høland, Skedsmo, Lillestrøm, Lørenskog, Nes, Nittedal
Aust-Agder	Arendal, Bygland
Buskerud	Drammen, Flå, Hol, Hole, Ringerike, Kongsberg, Lier, Nore og Uvdal, Rollag, Røyken
Hedmark	Elverum, Engerdal, Kongsvinger, Nord-Odal, Os, Stange, Trysil, Åsnes
Hordaland	Askøy, Bergen, Bømlo, Fjell, Granvin, Jondal, Kvinnherad, Lindås, Masfjorden, Meland, Modalen, Odda, Radøy, Stord, Sund, Ullensvang, Ulvik, Vaksdal, Voss
Finnmark	Alta, Porsanger
Møre og Romsdal	Haram, Molde, Sandøy, Ulstein, Vestnes, Ørsta, Ålesund
Nordland	Bodø, Brønnøy, Bø, Sandnessjøen, Træna, Vefsn
Oppland	Etnedal, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Vang, Vestre Slidre, Vestre Toten, Øystre Slidre
Oslo	Oslo
Rogaland	Bryne, Karmøy, Sandnes, Stavanger, Suldal
Sogn og Fjordane	Askvoll, Førde, Gulen, Høyanger, Lærdal, Naustdal, Nordfjordeid, Solund, Stryn, Vågsøy
Telemark	Porsgrunn
Troms	Balsfjord, Kvænangen, Tromsø
Trøndelag	Bjugn, Oppdal, Røros, Skaun, Vikna
Vest-Agder	Lyngdal
Vestfold	Horten, Sande, Stavern
Østfold	Askim, Fredrikstad, Moss, Råde, Våler
Danmark	Gentofte

Akuttmedisinsk eldreomsorg

Akuttmedisinsk eldreomsorg er en samlingsbasert etterutdanning som er skreddersydd for å heve nøkkelkompetansen hos helsepersonell ved sykehjem og i hjemmetjenesten. Annet helsepersonell ansatt i sykehus, på legevakt eller ambulanse og som jobber med sårbare gamle, kan også ha nytte av etterutdanningen.

Målet med utdanningen er å øke kompetansen til helsepersonell i møte med alvorlig og akutt syke gamle. Fokus i undervisningen er på å gjenkjenne tegn til sykdomsforverring, sette i verk riktige tiltak til rett tid, mestre aktuelle prosedyrer og kunne håndtere medisinsk teknisk utstyr. Etisk refleksjon er sentralt under hele utdanningen.

Foreleserne ved etterutdanningen er intensivsykepleiere og lege med bred klinisk erfaring. Senteret har også tett samarbeid med erfarne spesialsykepleiere på intensiv- og overvåkningsavdelinger i Bergen. Disse er med som veiledere i praktisk prosedyretrening.

I 2018 ble utdanningen gjennomført med 6 nye og fulltallige kull (totalt 155 deltagere).

Fra faglig oppfølgingsseminar for tidligere deltagere på Akuttmedisinsk eldreomsorg. I programmet inngikk bl.a. praktisk øvelse i hjerte-lunge-redning og scenarie-trening i akutt og alvorlig sykdom hos gamle.

Foto: Verdighetsenteret

Deltakerfordeling, fylker og kommuner 2018

281 deltagere fra 17 fylker og 96 kommuner har til nå gjennomført utdanningen.

Fylke	Kommune
Akershus	Aurskog-Høland, Eidsvoll, Lørenskog, Nes, Skedsmo, Ski, Ullensaker
Aust-Agder	Birkenes
Buskerud	Drammen, Hol, Hurum, Kongsberg, Nedre Eiker, Nore og Uvdal, Ringerike, Rollag, Røyken, Ål
Hedmark	Alvdal, Elverum, Hamar, Ringsaker
Hordaland	Askøy, Austevoll, Austrheim, Bergen, Bømlo, Eidfjord, Etne, Fjell, Fusa, Kvam, Kvinnherad, Masfjorden, Meland, Odda, Os, Osterøy, Radøy, Samnanger, Stord, Sund, Tysnes, Ullensvang, Vaksdal, Voss, Øygarden
Møre og Romsdal	Eide, Haram, Molde, Ålesund
Nordland	Alstahaug, Bodø, Brønnøy, Bø, Fauske, Hadsel, Hamarøy, Meløy, Steigen, Træna
Oppland	Gjøvik, Jevnaker, Lillehammer, Lunner
Oslo	Oslo
Rogaland	Haugesund, Stavanger
Sogn og Fjordane	Aurland, Førde, Gulen, Høyanger, Selje, Solund
Telemark	Vinje
Troms	Storfjord
Trøndelag	Bjugn, Holtålen, Levanger, Malvik, Melhus, Oppdal, Selbu
Vest-Agder	Sirdal
Vestfold	Færder, Sandefjord
Østfold	Hvaler, Marker, Skiptvet, Trøgstad
Svalbard	Svalbard

FAGLIG OPPFØLGINGSSEMINAR

I 2018 arrangerte senteret for første gang et faglig oppfølgingsseminar for tidligere deltagere på *Akuttmedisinsk eldreomsorg*. Seminaret forløp over 2 dager og bestod av teori inkl. etisk refleksjon, samt praktisk øvelse i hjerte-lunge-redning og scenarie-trening i akutt og alvorlig sykdom hos gamle. Basert på gode evalueringer og ytret ønske fra deltagere på utdanningen, vil vi videreføre oppfølgingsseminaret i 2019 som et fast tilbud.

Frivillighet og kultur

Frivillig innsats er en berikende ressurs og en viktig del av en helhetlig omsorg. Sentrale offentlige dokumenter på helse- og omsorgsfeltet, som stortingsmeldingen *Leve hele livet*, påpeker at det vil være behov for tettere samarbeid med frivillig sektor i framtiden og at samarbeid med frivillige har betydning for kvaliteten i eldreomsorgen.

Verdighetsenteret bidrar til økt kompetanse på feltet frivillighet i eldreomsorgen gjennom utdanning, foredrag, forskning, fagutvikling, opinionsdannelse, rådgivning og veiledning. Vi skal også bidra til å utvikle og formidle kunnskap om bruk av kunst og kultur i eldreomsorgen. Dette er i tråd med overordnede kulturpolitiske mål om et kulturliv som er tilgjengelig for alle.

Frivillige organisasjoner, frivilligsentraler og enkeltpersoner som gjør en frivillig innsats bidrar til gode opplevelser og en aktiv hverdag i eldreomsorgen. Det handler om de gode møtene. Her fra aktivitetsdag i Fjell kommune. Foto: Silje Katrine Robinson

UTDANNING: FRIVILLIGHETSKOORDINERING – ELDREOMSORG

Utdanningen *Frivillighetskoordinering – eldreomsorg* er en del av Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet (2015–2020). Gjennom utdanningen bidrar senteret til kompetanseheving i kommunene og frivillige organisasjoner. Deltakerne lærer å mobilisere, organisere, følge opp og lede frivillig innsats i eldreomsorgen. Utdanningen tar også opp tema som omhandler alderdom, aktiv og kreativ omsorg, juridiske perspektiver og retningslinjer, etikk, kommunikasjon, motivasjon m.m. Målgruppen er personer som organiserer og leder frivillig innsats i eldreomsorgen: ansatte i frivillige organisasjoner, på frivilligsentraler, i helse- og omsorgssektoren og andre som samarbeider med frivillige. Utdanningen ble videreført i 2018 med tre kull i Bergen og Oslo.

Deltakerfordeling, fylker og kommuner

Siden oppstart i 2011 har deltakere fra 17 fylker og 113 kommuner gjennomført utdanningen.

Fylke	Kommune
Akershus	Asker, Bærum, Nes, Enebakk, Jevnaker, Lørenskog, Nittedal, Oppegård, Skedsmo, Ski, Sørum, Ullensaker, Vestby
Aust-Agder	Arendal, Grimstad, Lillesand
Buskerud	Drammen, Gol, Hol, Hole, Kongsberg, Lier, Nedre Eiker, Nes, Nore og Uvdal, Ringerike, Sigdal, Øvre Eiker, Ål
Hedmark	Brumunddal, Elverum, Lunner, Rendalen, Ringsaker, Stange, Trysil og Våler
Hordaland	Askøy, Austevoll, Bergen, Bømlo, Fjell, Kvinnherad, Masfjorden, Os, Sund, Vaksdal, Voss, Øygarden
Møre og Romsdal	Kristiansund, Tingvoll, Volda, Ålesund
Nordland	Bodø, Bø, Fauske, Hadsel, Hamarøy, Meløy, Narvik, Steigen, Vefsn, Vestvågøy, Vågan
Oppland	Gjøvik, Jevnaker, Sør-Fron, Vestre Slidre, Vestre Toten, Vågå, Østre Toten
Oslo	Oslo
Rogaland	Eigersund, Haugesund, Hå, Klepp, Randaberg, Sandnes, Sola, Stavanger, Time, Tysvær
Sogn og Fjordane	Førde, Fjaler, Hornindal
Telemark	Skien
Troms	Harstad og Tromsø
Trøndelag	Frøya, Levanger, Meldal, Rennebu, Selbu, Stjørdal, Trondheim, Verdal
Vestfold	Larvik, Nøtterøy, Re
Vest-Agder	Farsund, Flekkefjord, Lillesand, Lindesnes, Lyngdal, Kristiansand, Kvinesdal, Songdalen
Østfold	Fredrikstad, Marker, Moss, Rygge, Spydeberg
Spania	Alicante

Forelesere 2018

David Alræk – dokumentarfilmregissør

Espen W. Andersen – daglig leder, Vestre Aker frivilligsentral

Trond Erik Bergflødt – rådgiver, Kompetansesenter for demens, Bergen kommune

Chris Bjelke – områdeleder, Gjensidigestiftelsen

Silje Bjørge – frivillighetskoordinator, Drammen kommune

Helga Bognø – Relasjon, Ledelse og Utvikling AS

Irmelin Bødtker Christensen – avd.leder frivillighet, Haraldsplass Diakonale S.hus

Olaug Finsrud – hjelpepleier, yrkesfaglærer i helse- og oppvekstfag

Irene og Martin Helleland – frivillige i Kreftforeningen

Karl Hjelmeland – sykehusprest, Haraldsplass Diakonale Sykehus

Margrethe Moss Iversen-Lundegård – friv.koordinator, Etat for sykehjem, Bergen

Esther Marie Lier – daglig leder, Ullern frivillighetssentral
Bjørn Lindstad – politisk seniorrådgiver, Frivillighet Norge
Kirsten Koht – frivillighetsrådgiver og tidl. dagl. leder Bærum frivilligsentral
Torill H. Kongsbakk – leder, Stiftelsen Sesam, diakonalt nærmiljøtiltak
Lena Nilsen – frivillighetskoordinator, Filten serviceboliger, Drammen kommune
Annette Ravnøy – aktivitet- og frivillighetskoordinator, Engensenteret
Annette Rundgren – musikkterapeut, enhetsleder Hovseterhjemmet Unicare
Kjetil Sandsengen – daglig leder, Engelsborg ressurscenter, Kirkens Bymisjon
Linda Scott – områdeleder, Gjensidigestiftelsen
Merethe Skaug Sørensen – avdelingsleder, Oslo Røde Kors
Harald Reid Waugh – rådgiver kultur og frivillighet, Bærum kommune
Janne Wågenes – områdeleder, Gjensidigestiftelsen
Aksel Øhrn – teolog, leder, Fransiskushjelpens Frivillige tjenester
Lill-Karin Aanes – sykepleier, leder Stiftelsen Termik - Vefsn

Interne

Kristine Askvik, Susanne Fagerbakke, Eirin Hillestad, Stein Husebø, Hanne Jones, Beate Magerholm, Julie Tessem

PROSJEKTARBEID

Prosjektarbeid og- ledelse er en viktig del av utdanningen. Gjennom utvikling og gjennomføring av prosjekter får deltakernes utdanning direkte ringvirkninger for eget arbeidssted. Deltakerne får både muntlig og skriftlig veiledning på prosjektene av Verdighetscenterets ansatte. En målsetning er også at deltakerne lærer å holde presentasjoner, slik at kunnskapen formidles videre på egen arbeidsplass.

Her er eksempler på prosjekter startet opp i 2018:

Utvalgte prosjekter	Kommune/Organisasjon
<i>Spisevenn.</i> Samspising mellom eldre hjemmeboende og frivillige.	Bergen kommune
<i>På hjul for helsa.</i> Oppstart av sykkeltilbud på Slåtthaug sykehjem for å øke den fysiske aktiviteten til beboerne. Tilbud om Rickshaw sykling utendørs og Motiview-turer innendørs sammen med frivillige, pårørende og ansatte.	Slåtthaug sykehjem, Stavanger kommune
<i>Parat mottaksapparat</i> - Hvordan bygge en god modell for samarbeid med frivillige? En modell for godt samarbeid mellom frivillige og ansatte ved omsorgsbasene i Levanger.	Levanger kommune
<i>Ut på heimen</i> - Cowboyfest på sykehjemmet. Et samarbeidsprosjekt for å rekruttere flere frivillige.	Samarbeidsprosjekt mellom Kvinesdal bo- og dagsenter og Norske kvinners sanitetsskinner.
<i>Samstemt</i> - et treffpunkt for frivillige ved Ensjetunet. Etablering av et treffsted for å bidra til godt samhold og tilhørighet blant de frivillige, samt for å bedre deres kjennskap til stedet.	Ensjetunet Omsorg +, Frelsesarmeen

Et 80-talls glade frivillighetskoordinatorer deltok under Verdighetsenterets nasjonale koordinatorsamling i Oslo. I september 2019 er det duket for en oppfølger i Oslo Kongressenter. Foto: Herman Dreyer

NASJONAL KOORDINATORSAMLING

I september inviterte Verdighetsenteret til nasjonal fagsamling for frivillighetskoordinatorer. 80 påmeldte fra kommuner, frivilligsentraler, frivillige organisasjoner, sykehjem og hjemmetjenester delte to dager med foredrag og erfaringsutveksling i Oslo. De fleste var tidligere deltakere på utdanningen, og evalueringen i etterkant var meget god. Senteret akter å gjøre dette til en årlig begivenhet, for å styrke kunnskapen og nettverket til ledere av frivillighet i eldreomsorgen videre.

FAGUTVIKLINGSPROSJEKTER INNEN FRIVILLIGHET

I tillegg til utdanningen og den nasjonale koordinatorsamlingen har avdelingen jobbet mye med fagutviklingsprosjekter innen frivillighet og kultur. Se også side 14–15.

- Vi har gjennom året arbeidet med en ny fagbok, *Frivillighetens kraft – organisering av frivillig innsats i eldreomsorgen*. Antologien belyser organisering og ledelse av frivillig innsats og hvordan frivillige kan bidra i eldreomsorgen.
- Flere kommuner har vært interessert i rådgivning og veiledning angående godt samarbeid med frivillige i helse- og omsorgsektoren. I tillegg til fagdager i Oppegård og Fjell kommune har vi innledet et samarbeid med Bærum kommune om gjennomføring av fagdager og workshops for å styrke samarbeidet mellom ansatte og frivillige. Vi har også publisert arbeidsheftet «*Godt samarbeid med frivillige i eldreomsorgen*» i samarbeid med Fagforbundet og med innspill fra en rekke frivillige organisasjoner.
- I 2018 har vi gjennomført fagutviklingsprosjektet *Forestillingens kraft*, som bruker kunst- og kulturuttrykk innovativt til å utvikle nye metoder og faglige tilnærminger i demensomsorgen. Konseptet er en fortellergruppe for personer med demens gjennom en kreativ og assosiativ metode lager dikt med kunstverk som utgangspunkt. 63 skoleelever har så skapt kunstuttrykk basert på noen av fortellingene som ble laget i fortellersirklene. Det har vært stor interesse for prosjektet som har blitt formidlet gjennom flere utstillinger og foredrag i inn- og utland. Metoden skal videreutvikles til å bli en påbyggingsmodul på Verdighetsenteret og det arbeides med å utvikle en sceneproduksjon av scenekunstgruppen Kompani Krapp med utgangspunkt i fortellersirklene.

II. FORSKNING OG UTVIKLING (FOU)

FoU-arbeidet er et forskningsbasert utviklingsarbeid, satt i gang for å styrke senterets utdanninger. Målet er å sikre kort vei fra utvikling av ny kunnskap til implementering i praksis. Her følger en oversikt over FoU-prosjektene som pågikk i 2018, med tilknyttede samarbeidspartnere.

ENDRING I PRAKSIS

Hovedmålet er å undersøke hvordan og i hvilken grad Verdighetscenteret (VS) klarer å skape varige endringer i praksis via senterets utdanninger. Prosjektet har bestått av fem delprosjekter, hvorav fire ble avsluttet i 2018:

Delprosjekt nr. 1: Gjennom intervjuer av tidligere deltagere på utdanningene *Frivillighetskoordinering – eldreomsorg* (FRI) og *Omsorg ved livets slutt – en verdig alderdom* (OLS) er det identifisert suksesskriterier som er avgjørende for å skape vellykkede prosjekter. Kunnskapen vil bli anvendt i fremtidig veiledning for å øke sannsynligheten for at deltagerens prosjekter har varig effekt.

Nr. 2: Produksjon av mediasaker basert på forrige delprosjekt. Har bidratt til økt oppmerksomhet omkring senteret generelt og utdanningene spesielt.

Nr. 4: Evaluering av etterutdanningen *Akuttmedisinsk eldreomsorg* for å se om deltagerne tre måneder etter fullførelse hadde hatt nytte av utdanningen. Evalueringen viste bl.a. at deltagerne følte seg tryggere både faglig og ved utførelse av praktiske prosedyrer. En fagartikkel basert på funnene er publisert i *Sykepleien*. Resultater vil også bli presentert under European Association of Palliative Care – verdenskongress i Berlin.

Nr. 5: Utvikling av et Norgeskart (pdf-format), som viser den nasjonale spredningen av senterets utdanninger indikert gjennom deltakernes hjemfylker og kommunetilknytning. I Norgeskartet er det også mulig å lese om prosjekter utført av tidligere deltagere på FRI og OLS. Dette kan inspirere andre som ønsker å sette i gang lignende prosjekter på egen arbeidsplass. Tidligere prosjektledere kan kontaktes for råd og informasjon.

FAGBOK I ALDERS- OG SYKEHJEMSMEDISIN

VS har i 2018 levert to kapitler til en ny fagbok i alders- og sykehjemsmedisin – om hhv. akuttmedisinsk eldreomsorg og frivillighet i eldreomsorgen. Bak utgivelsen står Senter for Alders- og Sykehjemsmedisin (SEFAS) ved Universitetet i Bergen (UiB), i samarbeid med Fagbokforlaget. Målgruppen for boken er personer på minst bachelornivå, i arbeid på alle fagområder innenfor alders- og sykehjemsmedisin.

63 elever på 5. trinn ved Hellen skole produserte kreative kunstverk med utgangspunkt i historier fra fortellersirklene. Utstillingen ble i seg selv et møte mellom generasjonene. Ordfører Marte Mjøs Persen fulgte engasjert med under omvisningen. Foto: Silje Katrine Robinson

FORESTILLINGENS KRAFT

Dette er et samarbeidsprosjekt mellom VS, Bergen Røde Kors Sykehjem (BRKS), scenekunstgruppen Kompani Krapp og Hellen skole. Målsetninger er å utvikle ny metodikk for demensomsorgen og å utfordre etablerte holdninger om demens i samfunnet.

I 2018 har 63 elever fra 5. trinn på Hellen skole skapt kunstuttrykk basert på seks fortellinger laget av personer med demens på BRKS. Fortellingene ble til i såkalte fortellersirkler, og tar sitt utgangspunkt i et fotografi eller bilde som kan forstås og tolkes på ulike måter. Skoleelevenes kunstverk, samt fortellingene, fotografier og maleri av lokale kunstnere som fortellingene var basert på, ble i mai presentert på en egen utstilling ved BRKS. Utstillingen ble åpnet av Bergensordfører Marte Mjøs Persen. I oktober ble utstillingen flyttet til Landås Menighet Eldresenter, og lokalmiljøet har tatt den i bruk ved ulike anledninger.

Kompani Krapp ønsker å utvikle en sceneproduksjon med utgangspunkt i fortellersirklene. Prosjektgruppen har holdt foredrag på konferanser i inn- og utland. Forelesninger om prosjektet og den anvendte metoden har også satt deltakere på FRI og OLS på sporet av nye måter å interagere med personer med demens på; et konkret eksempel på at FoU-prosjektene kan være med til å styrke senterets utdanninger.

FRIDE - FRIVILLIGHET I DEMENSOMSORGEN

Dette er et doktorgradsprosjekt hvor ph.d.-kandidat Eirin Hillestad skal utvikle ny kunnskap om betydningen av frivillig innsats for hjemmeboende personer med demens og deres pårørende, samt bidra til ny innsikt om hvilke faktorer som fremmer og hemmer utvikling og etablering av denne praksisen. Hensikten med studien er å utvikle kunnskap som bidrar til at flere personer med demens og deres pårørende får meningsfulle liv i fellesskap med andre – gjennom frivillige personers engasjement. Phd-prosjektet er et delprosjekt i en multikomponent intervensjonsstudie; LIVE@Home.Path, og er et samarbeid mellom SEFAS og VS.

FRIVILLIGHETENS KRAFT – ORGANISERING AV FRIVILLIG INNSATS I ELDTREOMSorgen

Dette er en ny fagbok som omhandler organisering og ledelse av frivillighet i eldreomsorgen. Kapitlene gir gode eksempler på rekruttering, opplæring og oppfølging av frivillige. Boken er forankret i utdanningen *Frivillighetskoordinering – eldreomsorg* og belyser frivillighet rettet mot hjemmeboende eldre, beboere på sykehjem, personer med demens og innenfor det palliative feltet. Målgruppen er: ansatte i frivillige organisasjoner, på frivilligsentraler, i helse- og omsorgssektoren og andre som samarbeider med frivillige. Redaktører for boken er Eirin Hillestad og Julie Tessem.

KOMMUNEN OG FRIVILLIG SEKTOR I SAMSPILL – MODELL FOR GODT SAMARBEID

VS arbeider for å tilrettelegge for godt samarbeid mellom kommunens helse- og omsorgstjeneste og frivillig sektor. Høsten 2018 publiserte vi arbeidsheftet «*Godt samarbeid med frivillige i eldreomsorgen*» i samarbeid med Fagforbundet og med innspill fra en rekke frivillige organisasjoner. Heftet skal være en ressurs i arbeidet med å skape et godt samarbeid mellom frivillige og ansatte i eldreomsorgen.

LIVE@HOME.PATH

Dette er et forskningsprosjekt med fokus på å bedre omsorg og behandling for hjemmeboende personer med demens og deres pårørende. SEFAS, VS og flere nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere står bak. Studien er finansiert av Norges forskningsråd og inkluderer personer med demens, pårørende, frivillige og helsepersonell i tre norske kommuner. Målet er å utforske hvordan omsorgen kan forbedres gjennom utforming av et tydeligere og kvalitativt bedre demensforløp. Og i sin tur, hvordan dette kan støtte nylig diagnostiserte personer med demens og deres familier, redusere omsorgsgivernes byrde og bidra til at personer med demens kan bo lengre, sikrere og mer uavhengig hjemme.

SAMLOKALISERING OG NYE MULIGHETER

BRKS og VS er selvstendige institusjoner, men har felles lokalisering i Ellerhusens vei 35 i Sandviken. De to miljøene samarbeider om ressursgruppedeltakelse, foreleserutveksling og prosjekter. Samlokaliseringen gir store utviklingsmuligheter innen fagutvikling, hospitering og praksis, felles undervisningsprogram og opplæring, publikasjoner og arrangementssamarbeid.

VS-utdanningen FRI har også gjennom 2018 hatt to kull med studiested *VID vitenskapelige høgskole* i Oslo. Denne undervisningen vil i løpet av 2019 bli flyttet til byens sentrum; til Sentralen – et kontor- og arrangementshus i de gamle lokalene til Christiania Sparebank.

SENTERET I FELTEN GJENNOM ÅRET

Verdighetscenterets stab bidrar med foredrag/innlegg, undervisning eller ledelse av seminarer og arrangementer i inn- og utland.

Hvem	Hvor	Formål / målgruppe	Dato	Deltakere
Dale, Stautland, Søilen	Ringsaker kommune	Fagdager AME, Helsepersonell	10.-11.01.	120
Husebø, Wilhelmsen	Den Nationale Scene	Lørdagskafé – <i>Hvem tar vare på hjelperen?</i>	13.1.	120
Husebø, Jordheim	Den Nationale Scene	Omsorgsprisen 2017	21.1.	400
Magerholm	Lillehammer	Demenskonferansen Innlandet	13.2.	400
Wilhelmsen	Den Nationale Scene	Lørdagskafé – <i>Når foreldre blir rammet av demens</i>	17.2.	80
Dale	BRKS	Ansatte, forhåndssamtaler og palliativ plan	2.3.	20
Husebø	Trondheim	Dagsseminarer, verdighet for gamle	14.-15.3.	400
Hillestad	Uni Research, UiB, Rokkanfrokost	Forskere, helse- og omsorg, Bg komm., frivillige org.	15.3.	25
Eikemo, Hillestad, Jordheim	Gardermoen, Oslo	Fylkesseksjonsledere, Fagforbundet	3.4.	25
Jones	Bergen	Foredrag, Helse og omsorgskonferansen i Hrdl.	11.4.	60
Wilhelmsen	Litteraturhuset i Bergen	<i>Den kulturelle hjernen.</i> Åpent arrangement	18.4.	75
Husebø, Jones, Lea, Tessem, Wilhelmsen	KODE1, Bergen	<i>Kunst, mestring og omsorg.</i> Nasjonal konferanse	19.-20.4	145
Jones	Betanien i Oslo	Om <i>Forestillingens kraft</i>	3.5.	30
Husebø	BRKS	Ansatte, Kommunikasjon	7.5.	30
Wilhelmsen	Litteraturhuset i Bergen	<i>Husker du meg?</i> Åpent arrangement	8.5.	61
Dale, Hillestad, Jordheim	BRKS	Forskere fra Japan	8.5.	10
Jones	BRKS	Ansatte, <i>Forestillingens kraft</i>	9.5.	10
Jones	BRKS	Åpning av utstilling, <i>Forestillingens kraft</i>	28.5.	150
Dale, Eikemo	Vikna, Trøndelag	Fagdag, Omsorg ved livets slutt	12.6.	70
Eikemo, Magerholm, Wilhelmsen	Arendalsuka 2018	Åpent debattmøte, Fagforbundet og VS	16.8.	100
Husebø	Knarvik kyrkje	Verdig alderdom? Allmennbefolkningen, helsepersonell	27.8.	350
Hillestad	Litteraturhuset i Bergen	Panelsamtale om demens. Åpent arrangement	29.8.	145
Dale	Giske kommune	Fagdag om demens og palliasjon. Helsepersonell	31.8.	320
Stautland, Søilen	Drammen	Fagdag, Akuttmedisinsk Eldreomsorg (AME). Helsepersonell	10.9.	80
Dale	BRKS	Ansatte – verdighet og demens	20.9.	10

Jones	BRKS	Foredrag, ledergruppen fra Tasta Sykehjem og BRKS. <i>Forestillingens kraft</i>	21.9.	30
Magerholm	VID	Undervisning, Masterstudenter	26.9.	15
Dale, Eikemo, Stautland, Søylen	Os kommune	Fagdager AME. Helsepersonell	1.-2.10.	40
Stautland, Søylen	Stavanger komm.	Fagdag AME. Helsepersonell	9.10.	30
Jones	Oslo	Foredrag, nasjonal koordinator-samling	28.10.	80
Jones	Landås menighets eldresenter	Innlegg for styret, om utstillingen og prosjektet	10.10.	6
Magerholm	Oppegård komm.	Inspirasjonsdag for ansatte og frivillige	15.10	40
Eikemo, Jordheim	Bergen kommune	Komité for helse og sosial. Seminar i palliativ omsorg for eldre	17.10.	50
Magerholm	Bærum kommune	Nettverk for frivillighetskoordinatorer	18.10.	15
Stautland, Dale	Hole kommune	Fagdag, Omsorg ved livets slutt. Helsepersonell.	25.10.	40
Eikemo	Bodø	Samspillskonferansen. Helsepersonell	29.10.	80
Fagerbakke, Tessem	Fjell kommune	Fagsamling for frivillighetskoordinatorer	31.10.	10
Stautland, Søylen	Hamar kommune	Fagdag AME Helsepersonell	31.10.	50
Dale, Eikemo	Arendal	Fagdag – Omsorg ved livets slutt Helsepersonell	31.10.	90
Husebø	Karmøy	Fagdag	14.11.	280
Lien	Litteraturhuset i Bergen	<i>Står aktiv behandling i veien for en verdig død?</i> Åpent debattmøte	21.11.	130
Dale	Bergen	<i>JobbAktivs konferanse</i> Omsorg ved livets slutt	4.12.	100
Dale, Stautland, Søylen	Austevoll kommune	Fagdag AME, Helsepersonell	6.12.	30
Magerholm	Bærum kommune	Virksomhetsledermøte	6.12.	10

Internasjonalt

Hvem	Hvor	Formål / målgruppe	Dato	Deltakere
Husebø	Passau [AUT]	Congress Die Würde im Alter. Keynote	27.1.	600
Husebø	Aachen	Palliative Care für fortgeschrittene - leger	2.-4.2.	30
Jones	Leeds [GB]	<i>Forestillingens kraft - Every third minute, Festival of theatre, hope and dementia</i>	9.3.	60
Husebø	Bregenz [AUT]	Congress Palliative Care	27.-29.4.	200
Husebø	Lindau [CH]	Liebe im Leben vor der Tod	21.9.	700
Wilhelmsen	Montreal [CAN]	Innlegg, kongress Palliative Care	3.10.	100
Husebø	Lima [PE]	First Latin American Conf. On Palliative Care - Keynote	12.-14.10.	1200

III. OPINIONSDANNELSE

Verdighetsenteret ønsker å løfte frem temaet 'verdighet' for gamle i den offentlige samtalen. Samfunnet trenger å bli minnet om dem som lett blir glemt. Senterets arrangementer, samarbeidsprosjekter og utspill i media skal også bidra til debatt gjennom formidling av kunnskap. Dette kan i sin tur stimulere til bedre omsorg.

OMSORGSPRISEN

Omsorgsprisen ble opprettet i 2001 for å fremheve den enestående innsats mange gjør for at sårbare gamle skal ha et best mulig liv. Den tildeles en medarbeider, frivillig, pårørende, institusjon eller prosjekt som har vist fremragende omsorg. Prisene for 2018 ble delt ut under en festforestilling på Den Nationale Scene søndag 13. januar 2019, med Eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen som prisutdeler, og senterets brobygger Sverre Chr. Wilhelmsen som konferansier. Publikum i en fullsatt sal ga fortjent hyllest til pårørende Rune Samdal. Han mottok Omsorgsprisen 2018 for sitt brede engasjement og formidlingsarbeid for å åpne mulighetsfeltet for personer med demens. Andreprisene gikk til avdelingssykepleier Janet Solsvik ved Signo Konows senter og våketjenesten, Bergen Røde Kors sykehjem ved leder for frivillighetstjenesten, Gunhild Kjøsnes. Knut Engedal holdt det faglige innlegget, mens Samuel Massie og Arne «Bestefar» Ulvolden deltok med videoinnslag. I det kunstneriske programmet medvirket musiker Marthe Christine Valle, skuespiller Helge Jordal, blåsere og strykere fra

Vinner av Omsorgsprisen 2018, Rune Samdal, sammen med Eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen, årets prisutdeler på Den Nationale Scene. Foto: Thor Brødreskift

BFUng, musikalsk ansvarlig Helge Lilletvedt og DNS-skuespillerne Kristoffer Sagmo Aalberg og Mathias Tiedemann. Årets Omsorgsbilde ble delt ut i et samarbeid med KODE – Kunstmuseer og komponisthjem.

Omsorgsprisen er et samarbeid mellom initiativtakeren GC Rieber Fondene og Verdighets-senteret, og med Bergen kommune, Etat for sykehjem, som samarbeidspartner i arrangørgruppen.

KUNST, MESTRING OG OMSORG 2018

Stortingsmeldingen *Morgendagens omsorg, Demensplan 2020* og kvalitetsreformen *Leve hele livet* vektlegger alle aktivitet og kultur som en naturlig del av omsorgstjenestene. Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre hverdagen. Dette handler om de grunnleggende tingene som oftest svikter i tilbudet til eldre; mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Her vil kulturtiltak ha en naturlig rolle.

Hvordan kan vi nå helse- og omsorgstjenestenes mål om å sikre den enkelte sin mulighet til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse? Sammen med Nasjonalt Kompetansesenter for kultur, helse og omsorg inviterte Verdighetsenteret til den populære konferansen *Kunst, mestring og omsorg 2018*. Arena var KODE 1 i Bergen, dagene 19.-20. april. Vårens konferanse midt i den bergenske kulturløypen utgjorde en tverrfaglig brobyggerarena hvor kunst- og helsefeltet møttes. Konferansen trakk 150 deltakere fra hele landet. Samarbeidspartnere var KODE og Bergen kommune – Etat for sykehjem.

DØDSGLAD I LIVET – HELHETLIG OMSORG

Verdighetsenteret var 29. oktober samarbeidspartner for Bergen kommunes store sykehjems-konferanse. I en fullsatt Grieghallen i Bergen medvirket fra senteret: rådgiver Susanne Fagerbakke i panel og brobygger Sverre Chr. Wilhelmsen som konferansier og programutvikler.

KLOKE HODER OG VARME HENDER – ARENDALSUKA 2018

Statistisk sentralbyrå avdekker i sine prognoser stor mangel på kvalifiserte helsearbeidere. Hvordan svarer fag- og brukerorganisasjoner og politikere på denne utfordringen? Hva tenker de om sykepleiermangelen og frivillighetens plass? Og har de fortsatt respekt for yrkesfag inn mot framtidens eldreomsorg? Dette var overskriftene da Fagforbundet og Verdighetsenteret under Arendalsuka 2018 inviterte til debatt om brennbare spørsmål i pleie- og omsorgs-Norge. Arrangementet fant sted i fullsatte Bankgården i byens sentrum, den 16. august. I panelet: Kjersti Toppe (Sp), Karin Andersen (SV), Tore Hagebakken (Ap), Eli Gunhild By – NSF, Kirsten Koht – pårørende, Iren Luther – Fagforbundet, Jan Davidsen – Pensjonistforbundet, Beate Magerholm og Silje Eikemo – Verdighetsenteret. Debattleder var Ingrid Wergeland, Manifest Analyse. Og som en musikalsk inngang til det hele; Michael Wiehe, med både gamle slagere og nye sanger.

EN DAG FOR VERDIGHET

Verdighetsenteret har siden 2012 koordinert og ledet et tverrfaglig arrangement i byens største kinosal for omsorgspersoner i kontakt med sårbare gamle; helsepersonell, pårørende, frivillige og unge i helsefagarbeiderutdanning. 12. september stod visning av en ny dokumentarfilm, appell fra Samuel Massie og samtale mellom filmskaper David Alræk og Arne Ulvolden på programmet i Magnus Barfot; to fullsatte forestillinger på dagtid.

Fra åpningen av konferansen *Kunst, mestring og omsorg* i KODE 1. Et rikholdig og sterkt faglig program og egne workshops formidlet ny kunnskap og anvendelige verktøy for bruk av dans og bevegelse, billedkunst og musikk i det daglige omsorgsarbeidet. Musiker og lyriker Karl Seglem (t.h.) var kunstnerisk gjennomgangsfigur.
Foto: Thor Brødreskift

Med i samarbeidet er også BIFF– Bergen internasjonale filmfestival, Bergen Røde Kors – besøks-tjenesten, Bergen kommune – byrådsavdeling for helse og omsorg, Bergen Kino, Bergen Røde Kors Sykehjem og Åsane videregående skole.

Årets film var *The Granny Project* – en engasjerende road movie fylt av ungdommelig omsorg, om de vanskelige, gode samtalene med bestemor.

ÅPNE DEBATTER

Senterets samfunnsengasjement skal bidra til aktuell debatt og en offentlighet med plass til holdninger og kunnskap omkring verdighet i eldreomsorgen og potensialet for frivillighet i eldreomsorg. Samarbeidet med Litteraturhuset i Bergen om åpne arrangementer har fortsatt i 2018. Tre nye debatter ble avviklet dette året:

Den kulturelle hjernen – 18. april. Hva skjer når vi blir eksponert for kunst? Fra den internasjonale forskning om forholdet mellom kultur, hjerne, læring og helse, ved professor Gunnar Bjursell fra Karolinska Institutet, Stockholm. Etterfølgende samtale med Odd Håpnes. Musikk: Karl Seglem. I samarbeid med Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg.

Husker du meg? – 8. mai. Denne dokumentaren følger Siri, som fikk demensdiagnose 38 år gammel, og to andre i samme situasjon. Og vi møter pårørende, som må fortsette det hverdagslivet den demensrammende egentlig skulle vært en større del av. Etter visningen samtalte regissør Ragnhild Nøst Bergem med publikum og delte erfaringer fra arbeid ved avdeling for yngre personer med demens.

Står aktiv behandling i veien for en verdig død? – 21. november. Den medisinske utviklingen gir stadig nye muligheter for livsforlengende behandling, men skaper også etiske dilemmaer. Om hvordan helsearbeidere møter mennesker mot slutten av livet – en panelsamtale mellom lege Bård Kittang, sykepleier Melissa Ann Barone, helsefagarbeider Jeanette Laugen, kommuneadvokat Dag Heine Bjørndal, ledet av og VS-rådgiver Siw-Anita Lien.

I tillegg ble det gjennomført to lørdagsarrangementer i teatrets publikumsfoyer, i samarbeid med Den Nationale Scene:

Hvordan ta vare på hjelperen? – 13. januar. Uken før utdelingen av den årlige Omsorgsprisen på Store Scene, holdt senterets faglige leder, Stein Husebø, foredrag om hjelpekunst og verdighet, respekt og respons. Musikk: Helge Lilletvedt (tangenter) og Gunleik Gisleitveit (tuba).

Når foreldre blir rammet av demens – 17. februar. Skuespiller Stig Amdam (tittelrollen i *Far*), forfatter Bente Bratlund og leder av Bergen demensforening, Harald Thue, i samtale med Sverre Chr. Wilhelmsen. Bakteppe: Oppsetningen *Far*. Stykket har fått spesiell oppmerksomhet internasjonalt fordi handlingen ses fra ståstedet til en person som rammes av demens. I tillegg medvirket Yvonne Algrøy og Tarjei Vatne (sang / akk.)

PUBLIKASJONER / MEDIA

Arbeidsheftet *Godt samarbeid med frivillige i eldreomsorgen*

Høsten 2018 publiserte VS arbeidsheftet *Godt samarbeid med frivillige i eldreomsorgen*.

Se tidligere avsnitt: «Kommunen og frivillig sektor i samspill – modell for godt samarbeid».

Diverse innlegg og reportasjer

I Norge er vi verdensmestre i å tie. Bergensavisen [BA]

Hjerteinfarkt skal ikke tolkes som omgangssyke. Dagens Medisin

Når vi nekter å akseptere døden. Debattinnlegg i Bergens Tidende

Slik gjør de hverdagen litt annerledes for de eldre. Om frivillige i eldreomsorgen, Fjell. BT

Trønderkafé på sykehjem i Hordaland gir ny gnist. NRK-TV-reportasje fra Sotra.

Verdig avslutning på livet. Fra fagdag i Namsos. BA

Forestillingens kraft

Et hefte som viser noen av resultatene fra prosjektet *Forestillingens kraft*, støttet av Hordaland Fylkeskommune. Dikt, kunstverk og barnas tolkninger av diktene presenteres sammen med en kort skissering av arbeidet med fortellergruppen.

Da femteklassingene skulle lage kunst, fikk de frie tøyler. Slik ble resultatet. BA

Det finnes en kraft i oss uansett alder eller diagnose. Om prosjektet. BA

Kreative aktivitetstilbud skapes i samarbeid med frivillige

Heftet viser eksempler på prosjekter startet opp av deltakere ved utdanningen Frivillighetskoordinering – eldreomsorg. Målet er å inspirere andre til å kunne starte opp liknende prosjekter i sitt lokalmiljø – og å synliggjøre prosjektutvikling som er en viktig del av vår utdanning.

Ny versjon av Palliativ plan

Den nye versjonen er tilpasset å ta i bruk på et tidligere tidspunkt i pasientens sykdomsforløp enn før vedkommende er døende. Dette vil bl.a. kunne medføre økt fokus på palliative tiltak som kan bedre pasientens livskvalitet i hele perioden fra diagnositidspunkt til døden inntreffer.

Foto: Herman Dreyer

Oppdatert fagprosedyrehefte for Akuttmedisinsk eldreomsorg

Deltagerne på etterutdanningen Akuttmedisinsk eldreomsorg får utlevert et hefte som inneholder ulike fagprosedyrer. Disse prosedyrene blir det undervist i og deltagerne får øve seg med tett veiledning fra underviserne. Heftet er oppdatert i henhold til gjeldende retningslinjer.

Poster

E. Hillestad, M. Magerholm, J. Tessem. *A model for involving volunteers in health care*. Presentert ved 24th Nordic Congress of Gerontology, Oslo, 2.-4. mai 2018.

Nyhetsbrev og filmvignett

Fra høsten 2018 har senteret jevnlig sendt ut elektronisk nyhetsbrev. Her er stoff om utdanninger og arrangementer, og aktuelle saker fra den siste måneden.

I samarbeid med Flimmer Film er det også produsert en filmvignett som omhandler om Verdighetscenterets arbeidsfelt og formål. Fortellerstemmen er ved Frode Grytten.

*Det avgjørende er ikke
hvor gammel du er,
men hvordan du er gammel*

[ukjent opphav]

IV. ORGANISASJON

Medarbeidere gjennom 2018

Kristine Askvik

Medierådgiver [50 % stilling]

Gro Helen Dale

Leder – Forskning og utvikling

Barbro Danielsen

Controller

Silje B. Eikemo

Leder – Helse og omsorg

Susanne Lier Fagerbakke

Rådgiver - Frivillighet og kultur
[fra 1. sept.2018]

Eirin Hillestad

Leder – Frivillighet og kultur
Doktorgradspermisjon fra 1. sept.

Stein Husebø

Faglig leder [50 % stilling]

Hanne Jones

Fagkonsulent – Frivillighet og kultur

Odd Gunnar Jordheim

Daglig leder

Eli Lea

Rådgiver [doktorgradspermisjon til 2020]

Siw-Anita Lien

Rådgiver – Helse og omsorg

Beate Magerholm

Rådgiver – Frivillighet og kultur

Mona Stautland

Rådgiver – Helse og omsorg

Bård Søylen

Rådgiver – Helse og omsorg

Julie Tessem

Rådgiver – Frivillighet og kultur,
Leder fra 1. sept.

Sverre Chr. Wilhelmsen

Brobygger – arrangementer,
opinionsdannelse

Foto: Dag Fosse / KODE

Chr. Krogh: *Sovende mor*
Årets Omsorgsbilde

ÅRSRAPPORT 2018

Verdighetsenteret – Omsorg for gamle

Adr. Ellerhusens vei 35, 5043 Bergen

Ansvarlig utgiver: Odd Jordheim

Redaksjonen avsluttet april 2018

Grafisk utforming: Studio Boi

Trykk: Bodoni AS

www.verdighetsenteret.no

Verdigehetsenteret
OMSORG FOR GAMLE

VISJON

Vi arbeider for et bedre samfunn som skal sikre sårbare gamle en verdig alderdom.

20
18